

ВІДЧУЖЕННЯ БАНКАМИ ПРОБЛЕМНИХ АКТИВІВ ТА ПРАВ ВИМОГИ

Андрій Іванів, радник EQUITY

КЛЮЧОВІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З ПРОДАЖЕМ ТА РОБОТОЮ З NPRL:

(1)

1

Оскарження торгів

- хто має право та з яких підстав?
- процедури формування пулу кредитів/активів до продажу
- наповнення пулу «спірною» заборгованістю/активами

2

Оскарження «втраченого» NPRL, витребувати невитребуване?

3

Процесуальні перепони, пов'язані з ефективним стягненням

КЛЮЧОВІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З ПРОДАЖЕМ ТА РОБОТОЮ З NPRL:

(2)

4

**«Реєстраційний»
пріоритет та можливість
відступлення права
вимоги за іпотечним
договором**

5

**Процесуальне
становище Банку –
«програш», - чи можна
надолужити?**

6

**Юрисдикційна
невизначеність,
територіальна
підсудність**

ЧИ МАЄ БОРЖНИК/ІНШІ ОСОБИ ПРАВО НА ОСКАРЖЕННЯ ТОРГІВ ТА ДОГОВОРУ ВІДСТУПЛЕННЯ ПРАВА ВИМОГИ НА ФІНККОМПАНІЯЮ?

Загальний принцип:

оспорювати правочин може також особа (заінтересована особа), яка не була стороною правочину, проте має інтерес в тому, щоб майно залишилось в конкретної особи.

ЗАІНТЕРЕСОВАНІ ОСОБИ В ПРОБЛЕМНИХ NPRL

ПРАКТИКА 2021 РОКУ

Постанова КГ ВС (суддя Міщенко І.С.) від 13.10.2021 р. у справі № 910/11177/20, постанова КГ ВС (суддя Зуєв -) від 13.10.2021 р. у справі № 910/8680/20 - (позивач – Боржники, поручителі) :

«...заінтересовані особи у розумінні частини третьої статті 215 Цивільного кодексу України, оскільки в результаті укладення зазначених правочинів були відступлені права вимоги за припиненими кредитними договорами, а також передані майнові права за припиненими іпотечними договорами та договорами поруки, якими такі кредитні договори були забезпечені.»

Постанови у реєстрі

«Що скаже Велика Палата?...»

№ 910/12525/20 від 01.03.2022 р.

Фабула: особа, яка стала власником земельних ділянок, які раніше перебували в іпотеці в Банку, оскаржує відступлення права вимоги за цим іпотечним договором на користь ФК.

З ухвали КГ ВС від 08.10.2021 р. про передачу справи на розгляд ВП:

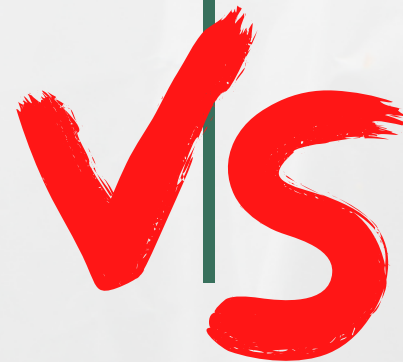
«...у складі Верховного Суду вважає за необхідне відступити від висновку щодо відсутності правових підстав для оспорювання правочинів з реалізації майна заінтересованою особою, яка не є їх стороною, викладеного у постановах Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду від 19.02.2020 у справі № 639/4836/17, від 28.07.2021 у справі № 761/33403/17...»

Довідково: з моменту передання справи № 910/12525/20 на розгляд ВП до останньої зупинено розгляд більше 20 судових справ.

Чи є спірність підставою для визнання недійсним торгів та договору відступлення права вимоги?

Постанова КГ ВС від 28.04.2021 р.
(суддя Стратієнко Л.В.) у справі № 910/9351/20

«Оскільки банком було здійснено відступлення (продаж) неіснуючих прав вимоги та майнових прав на користь ФК за припиненими договором про відкриття траншевої кредитної лінії і іпотечним договором, що суперечить ст. 514 ЦК України, то апеляційний господарський суд правильно визнав оспорювані договори недійсними в частині відступлення та передачі банком на ФК прав вимоги та майнових прав за кредитним і іпотечним договором»

Постанова КЦ ВС (суддя Дундар І.О.) від 28.07.2021 у справі № 761/33403/17 (позивач – фін. поручитель):

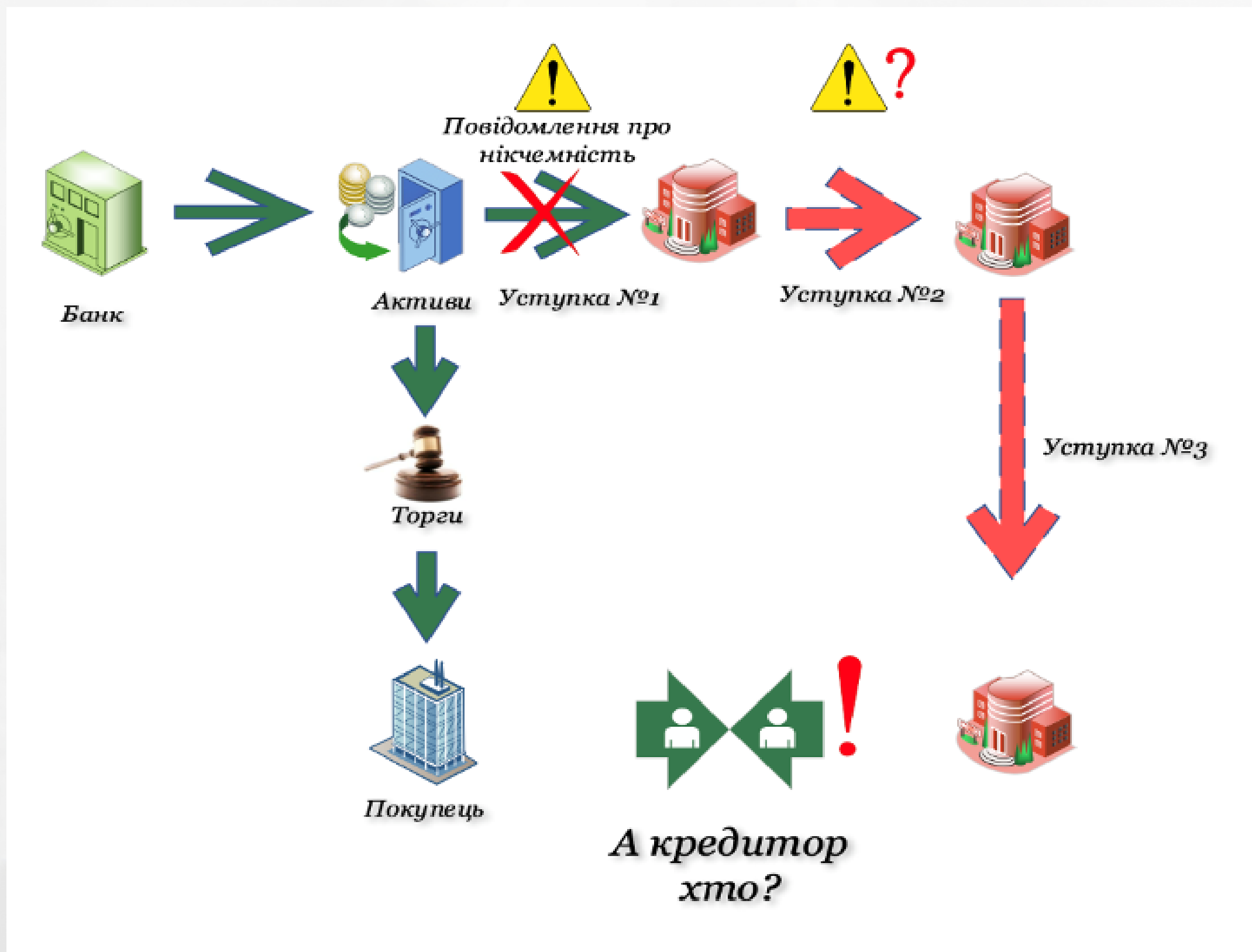
«Тобто позивач фактично оспорує дійсність переданої грошової вимоги лише у контексті характеру та розміру заборгованості за кредитним договором, яка відступлена попереднім кредитором новому кредитору за оспорюваним договором. Проте вказані обставини є предметом доказування та встановлення у справі за позовом нового кредитора про стягнення заборгованості за кредитним договором, а не у справі про визнання недійсним договору про відступлення права вимоги.»

ОСКАРЖЕННЯ «ВТРАЧЕНОГО» NPR, ВИТРЕБУВАТИ НЕВИТРЕБУВАНЕ?

ДІЇ БАНКУ

**Окрема думка судді
Кібенко О.
від 02.11.2021 р.
у справі № 910/8852/20:**

ОКРЕМА ДУМКА

«Вважаю, що належним способом захисту є позов про витребовування прав вимоги за кредитними та забезпечувальними договорами або майна (якщо новий кредитор вже реалізував своє право на звернення стягнення на предмет іпотеки чи іншого забезпечення) у фактичного їх володільця...»

«Вважаю, що письмові попередження позивачів про свої права перед укладенням відповідачем 1 та відповідачем 2 оспорюваних договорів не перетворюють ФК на недобросовісного набувача, адже воно набуло ці права на відкритому аукціоні з реалізації майна неплатоспроможного банку, діяло добросовісно, відповідно до умов аукціону і договору оплатило придбані активи Банку. Визнання судом таких договорів недійсними (навіть якщо припустити, що помилкова кваліфікація договорів як нікчемних й була допущена Банком та Фондом) не означає, що всі ризики має нести саме ФК. Адже зрозуміло, що Банк вже не зможе повернути кошти, сплачені ФК за спірними договорами.»

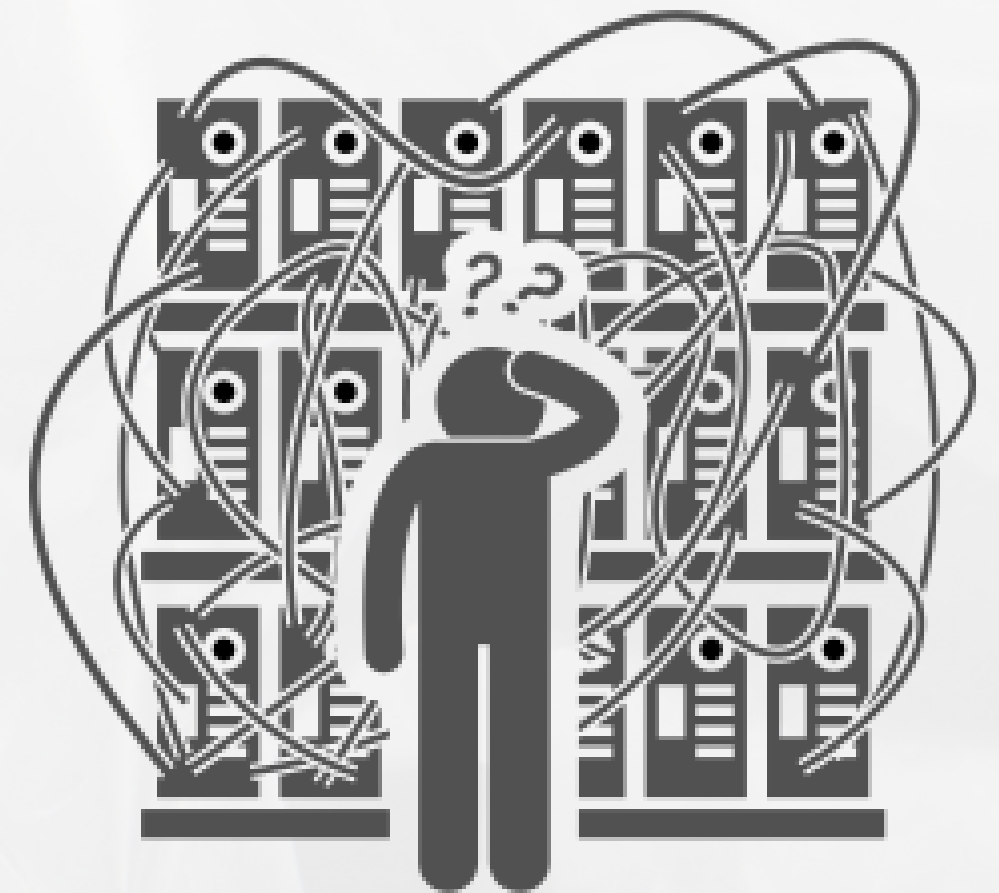
«РЕЄСТРАЦІЙНИЙ» ПРІОРИТЕТ ТА МОЖЛИВІСТЬ ВІДСТУПЛЕННЯ ПРАВА ВИМОГИ ЗА ПОТЕЧНИМ ДОГОВОРОМ БЕЗ ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ ЗМІНИ ПОТЕКОДЕРЖАТЕЛЯ

Постанова об'єднаної палати КГ ВС від 13.04.2021 р.
(суддя Чумак Ю.А) у справі № 910/11702/18

«54. Отже, з урахуванням змісту наведених положень чинного законодавства судова палата вважає, що як речові права на нерухоме майно, похідні від права власності, так і майнові права, відмінні від права власності на нерухоме майно, є правами, нерозривно пов'язаними з нерухомим майном, а тому такі права підлягають державній реєстрації та виникають з моменту відповідної реєстрації.»

Постанова у реєстрі

НАСЛІДКИ

Ухвала ГС від 31.01.2022 р. у справі № 908/3929/14:

«При цьому згідно з викладеним правовим висновком Верховного Суду таке повернення підлягає державній реєстрації в державному реєстрі і набуває чинності з моменту такої реєстрації. При цьому, реституція у разі визнання недійсним або нікчемним договору, предметом яких є права на нерухоме майно, що підлягають державній реєстрації, **зокрема права іпотеки полягає, у внесенні запису до реєстру про зміну іпотекодержателя на попереднього.»**

ПРОЦЕСУАЛЬНІ ПЕРЕПОНИ, ПОВ'ЯЗАНІ З ЕФЕКТИВНИМ СТЯНЕННЯМ - ЗАМІНА НА ФІНІШНІЙ (ПОЗАФІНІШНІЙ?) ПРЯМІЙ?

Постанова ВП від 16.02.2021 р. у справі 911/3411/14

6.25. Разом із тим, відповідно до змісту та наслідків процесуального правонаступництва, з моменту винесення Господарським судом Київської області ухвали від 17 березня 2015 року за заявою ТОВ «ПКГ» про заміну позивача (стягувача) у цій справі - ПАТ «Дельта Банк» на його процесуального правонаступника - ТОВ «ПКГ» ПАТ «Дельта Банк» не є стороною у цій справі та не наділене процесуальними правами та обов'язками, за якими може бути здійснено правонаступництво.

6.26. Що стосується вимог ТОВ «ФК» про процесуальне правонаступництво за ТОВ «ПКГ» (заміну позивача (стягувача) у справі), то ТОВ «ФК «Геліос» не навело доводів, а суди не встановили обставин, які б свідчили про правонаступництво ТОВ «ФК» у відповідних матеріальних правовідносинах за ТОВ «ПКГ», а відтак товариство не може стати процесуальним правонаступником.

Постанова у реєстрі

Постанова КГС ВС від 21.10.2021 р. (суддя Бенедисюк) у справі № 15/60: «судам необхідно враховувати, що:

- у разі відсутності відкритого виконавчого провадження заміна відповідної сторони виконавчого провадження правонаступником є неможливою, крім випадків заміни боржника або стягувача у виконавчому документі до відкриття виконавчого провадження (пункти 74 та 75 постанови Великої Палати Верховного Суду від 03.11.2020 у справі № 916/617/17;
- здійснення заміни сторони у виконавчому документі до відкриття виконавчого провадження можливо лише, якщо строк пред`явлення наказу до виконання не сплив, крім випадків одночасного звернення із заявою про поновлення пропущеного строку для пред`явлення виконавчого документа до виконання (постанови Верховного Суду від 11.03.2021 у справі №910/2954/17; від 25.06.2019 у справі №910/10031/13; від 21.08.2020 у справі №905/2084/14-908/4066/14; від 24.05.2021 у справі №911/4460/21; від 30.07.2019 у справі №5/128);
- у разі закінчення виконавчого провадження питання особа може заявити про заміну стягувача у справі, лише ініціювавши відкриття відповідної стадії процесу (скасування постанови державного виконавця про закриття виконавчого провадження), в межах якої будуть досліджені обставини та подані на їх обґрунтування докази щодо правонаступництва у спірних правовідносинах (пункти 6.19, 6.28 постанови від 16.02.2021 року у справі №911/3411/14).

ЗМІНА ПОЗИЦІЇ

Ухвала КГ ВС (суддя Случ О.В.) у справі № 34/425:

«...вважає за необхідне передати справу № 34/425 на розгляд Великої Палати Верховного Суду у зв'язку із необхідністю відступлення від висновку Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду щодо можливості заміни стягувача (позивача) у справі, якщо заява про правонаступництво подана після спливу строку пред'явлення виконавчого документу до виконання/у задоволенні заяви про поновлення відповідного строку відмовлено».

Справа перебуває на розгляді у ВП.

Ухвала у реєстрі

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

EQUITY
attorneys at law